

Tomorqada dorivor giyohlar yetishtiriladi

ТОМОРҚАДА ДОРИВОР ГИЁХЛАР ЕТИШТИРИЛАДИ

Аброр УМАРКУЛОВ,
"Лиги Ўзбекистон" мухабри

Ўн сотихли томорқадан утумли ва самарали фойдаланиш орқали нафакат яшаш учун бирламчи зарурий озиқ-овқат маҳсулотларини стиштириш, балки оила бюджетини бутлашиб, иктисадий барқарорликка эришиш мумкинлигини тадбиркор-миришкорлар амалда исботлади. Лекин бундай иш биларнома кишилар томоркага эга жами оиласлар сонига нисбатан жуда кам.

Айрим 7-ер азгалирни бокимандагик кайфиятидан куттариб, улрага ер билан тиллашиш илмини ўргатиш, шу билан бирга, бозор талабларини тушунириш кераклиги хам айни хакиқат. Хўш, буни ким ўргатади? Ҳоҳимли вакиллари уйма-уй кириб, 'уни эк, буни эк', дег кўрсатма берганни билин артага бирор натижага эришолмаган томорқачи ҳаммасига кўл силтаб, тузукроқ ёша топилмаганни илониши ҳам бор гап.

Шу йилнинг 8 апрель куни Президентимиз расмийлигидан коронавирус пандемиясига ҳарши курашища жойлардаги ишлар натикадорлиги таҳлили ҳамда озиқ-овқат ҳавфисизлигини тъъминлаш, ахоли бандлиги ва даромадини оширишининг мумкин манбайи бўлган томорқачиликни ривожлантиришга багишлаб ўтказилган видеоселектор Йигилишида Ўзбекистон ўз ахолисининг озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган ички эҳтиёжларни тўлих, кандириш, даромадларини ошириш ва туриш шароитларини яхшилаш учун катта захира ва имижнингларига эга экани таъкидланган эди.

Ўзбекистон Фанлар академияси Навоий бўлими ахолини томорқадан фойдаланишга ўргатиш масаласига ўзига хос тарзда ёндаши.

— Шу йилнинг эрта баҳоридаёк кишилар ахоли томорқадан фойдаланишга ўргатиш масаласига ўзига хос тарзда ёндаши.

таклифини бердик, — дейди ЎзФА Навоий бўлими раиси, геология-минералогия фанлари доктори Абдураззок Мирзаяев. — Бунинг учун Нурота туманининг чекка кишиларни олиб бордик ва хоҳлочичларни доривор ўсимликлар уруғлари текин етказиб берилди. Бўлимнинг ёш олимлари уруғларни ёниш технологиги билан танишиштириш максадида хонадонлардаги 0.5-1 сотига ерга ишлов берди, экиб кўргатди.

Шу йилнинг март ойидага новомайлик олимлар томонидан Нурота туманининг ўн иккита кишилодига ўтказилган маҳорат машғулотларида мойчечан (ромашка) ва тирнонг (календула) уруғлари ахолига текин тартифлантиди. Шу билан бирга, улрага агротехник ишлов берниш бўйича ишлаб чилинган йўрүннома тарктилди. Ахоли билан тузилган шартномага мувоффик, доривор ўсимликлар ҳосиллини Фанлар академияси Навоий бўлими колишилган нархда сотиб олади. Шундан сўнг бўлим худуддаги тадбиркорлар билан ҳамкорлиқда бу доривор ўсимликларни кўйта ишлатди.

— Президентимиз томонидан шу йил 10 апрелда қабул килинган "Еввойи ҳодда ўсуven доривор ўсимликларни муҳофаза килиш, маданий ҳодда етиштириш, қайта ишлаш ва мажхуд ресурслардан оқилона фойдаланиш чора-тадбирлари тұрғысидаги" қарори сый-харакатимизни янада кенгроқ ва самарали амалга ошириш имкониятини беради, — дейди Абдураззок

Мирзаяев. — Қарорга мувофиқ, таълим мувассасаларида, одамлар кенг фойдалана不得已ган жамоат жойларидаги фитобарлар ташкил этилади. Бу куртошларимизнинг саломатлигини мустахкамлашга хизмат килади. Энг асосийси, эндик томорқаларда етиштирилган доривор ўсимликларни сотиб олишга талаб пайдо бўлади, хеч бўлмаганда, ахранинг ўзи ҳам улардан дамлама тайёрлаб инса, соглиги учун фойдали бўлишини англаб етади.

Ўзбекистон Фанлар академиясининг Навоий бўлими 2017 йилги ташкил этилган бўлиб, илм-фен, таълим ва ишлаб чиқаришни интеграциялаштириш орқали худуднинг иктиёсий-иктисолий ривожланишига хизмат юллашти. Бўлимда бешта ўнаплиши бўйича илмий тадқиқотлар ўтказилинади. Шулардан бирни кишилар, ҳўжалигига оид, изланнишлардир. Даъватимиз раҳбарининг Навоий айлоятига 2018 йил 2 марта ташрифи чорида худудда ҳар бир соҳага илм олиб кириш, алинича, кишилар, ҳўжалигига илмий ёндашиш, кишилар жойлашадига яхши ахранинг томорқалардан унумли фойдаланишга йўнаптирилган тавсиялар ишлаб чириш бўлини олимларининг устувор вазифаларидан бирни экани апохида таъмидалганни зди. Ушбу топшириларни баҳари боресида новомайлик олимлар ташаббусини ўз кўпларига олган.

"Жарма" маҳалла фуқаролар йигинида яшовчи 75 ёшли Остониқул бобо Худойбердинев ўз томорқасининг 3,5 сотихида картошка ва сабзавот экинлари, шунингдек, 2 сотихида доривор ўсимликлар етиштирилти.

— Ҳадисини олганга томорқа кони фойда, — дейди Остониқул бобо. — 10 сотихида ортиқроқ томорқамиз бор. Ҳар йили помидор, сабзи, картошка сингари маҳсулотлар экамиз, пекин турпи касаллуклар тифайни кўзланган ҳосилни ололмаслик. Утган йили олимлар кепиб, сабзавотларни парваришишаш, уларнинг касаллуклари ва зараркунандаларига ҳарши курашиш бўйича тавсиялар берди. Ҳатто ўзлари яратилган янги, самарали препаратларни текинга берди. Ҳосилмиз яхшиланди. Ортиқасини бозордага сотиб, кам-кўстимизга сарфладик. Бу йил таъриба учун доривор ўсимликларни ҳам экдик. Бугунги кунда гарантин тегиналини доривор ўсимликларнинг ўсиши устидан назорат масоғавий тарзда, ахоли билан видеоалоқа асоситесида эмалга оширилтилиши маслаҳат ва тавсиялар бермоқда.

Мана шундай мураккаб даврда олимларнинг томорқа эзларни билан самарали ҳамкорликни ташкил этабтгани юртимида озиқ-овқат ҳавфисизлигини тъъминлашга муносиб хисса бўлади.